

NICOLAE DABIJA ȘI NICHITA STĂNESCU –
DIALOGUL *NECUVINTELOR* CU *PRECUVINTELE*

NICOLAE DABIJA AND NICHITA STĂNESCU:
THE DIALOGUE BETWEEN *NON-WORDS* AND *PRE-WORDS*

Alla APOPEI, PhD student,
Doctoral School of Philological Studies
„Alexandru Ioan Cuza” University of Iași, Romania
ORCID ID: 0009-0002-3077-1511

CZU: 821.135.1:82.091

DOI: 10.46727/c.27-28-09-2024.p190-194

Abstract. *The poetic interferences of Nicolae Dabija with Nichita Stănescu are evident in many poems of the leader for „third eye” generation, which I analyze in this study using the comparative method of some well-known poetic texts, written by these two famous poets from both sides of the Prut river, who met in Chisinau in 1976. Through the dialogue of the texts, my article aims to reveal the similarities of their poetry and their personal perspectives on creation and the role of the word, identified in unique images such as Nicolae Dabija's „third eye”, Nichita Stănescu's „tooth-eyed” vision or the common and distinct meanings like Dabija's 'precuvinte' (pre-words) and Stănescu's „necuvinte” (non-words). The idea of a comparative literary analysis of Nichita Stănescu's poems *Înființare*, *Elegia oului*, *a noua*, *Necuvintele* with Nicolae Dabija's poetic texts *Ochiul al treilea*, *Precuvintele* and *Poem*, inspired by the vitalist drive and novelty of Stănescu's lyricism, is based on the critical exegesis from Romania and the Republic of Moldova presented in this paper, which refers to the poetic interferences between the works of these two authors. The dialogue of the Nicolae Dabija's „non-words” with the Nichita Stănescu's „pre-words” creates a bridge over the Prut during a time when such a thing was forbidden, restoring the order of the world to reach the primordial word, the logos.*

Keywords: *interferences, comparative method, logos, pre-words, non-words.*

Perioada debutului lui Nicolae Dabija cu volumul de versuri *Ochiul al treilea* în 1975, conform criticului Al. Cistelean [1, p. 232], pe care îl citează Mihai Cimpoi: „e marcată de o exultanță stănesciană și o freatică a sevelor primăvăratice ca un sentiment miraculos al lumii.” [2, p. 56]

Prin vederea cu „cel de-al treilea ochi” se sugerează interiorizarea viziunii, ieșirea din vechile convenții realiste, purificarea versului poetic care are ca efect scoaterea creatorului din contingentul tiranic și plasarea lui în „transcendent, în tărâm al poeticului, de o puritate solară, firesc și organic”, așa cum se poate vedea în versurile-program ale lui Nicolae Dabija: „De la un timp, din ce în ce mi-e mai greu/ să deosebesc realul de vis, ceara din lună de seara din plopi –/ amețitor, amețitor se-nvârt în jurul meu/ lucrurile văzute cu al treilea ochi.” (*Ochiul al treilea*).

„Ochiul al treilea” al lui Nicolae Dabija este receptacolul tainic al sufletului ce reînvie chemarea romantică a dorurilor reprimite, constituindu-se într-o replică dată elogiului realului impus de ideologia realismului socialist prin exaltarea frumosului ridicat la „rang de imperativ estetic”. Academicianul Mihai Cimpoi compară „ochiul al treilea” al poeților basarabeni cu „ochiul cu dinți” al lui Nichita Stănescu, realizând o sincronizare a literaturii române de pe cele două maluri ale Prutului, chiar dacă cei doi poeți fac parte din generații de creație diferite. Poeticul este astfel recuperat prin „poetizarea universului cu ajutorul simbolurilor romantice, a atmosferei adolescentine, a frăgezimii lucrurilor (*scăldarea-n rouă*), sensibilizarea văzului și auzului, dinamizarea expresionistă a viziunilor pe care o întreprinde generația lui Nicolae Labiș” [3, p. 333]. Criticul demonstrează că scriitorii acestei generații, în frunte cu Nicolae Dabija, au pregătit

momentul de renaștere a literaturii basarabene pe care Mihai Cimpoi l-a denumit generic „întoarcerea la baladă, la copilărie și la vatră (= la Ithaka)”.

Nichita Stănescu explorează imaginea ochiului „cu dinți” în ultima strofă a poeziei *Înfuițare*: „Tăcerea mea se duce în natură./ *Ochiul meu are dinți*, el este o gură./ Piatra are flacăra, ea este o arsură./ Nimeni este de față dacă nimeni/ poate fi de față./ Are gură, ninge, are dinți./ frige.”[4]. Este declarația eului poetic cu privire la formele existenței sale raportate la univers, la cuvânt, care prin tăcere se transformă în *necuvânt* pulverizat în natură, iar metafora ochiului care „are dinți” realizează asocierea privirii cu alte simțuri.

Poetul viziunilor (*O viziune a sentimentelor, O viziune a păcii*), Nichita Stănescu, de multe ori își prezintă relația sa cu lumea prin motivul ochiului, al privirii, așa cum am văzut și la Nicolae Dabija. Eugen Simion semnaleză acest lucru în *Scriitori români de azi* (1978): „Pentru autorul *Necuvintelor* fundamentală este privirea. El este un liric al transparenței. Legătura se face prin privire și instrumentul acestui demers este ochiul” [5]. Ochiul stănescian însă nu este aici cel care se deschide spre interior, ca la Dabija, ci este un ochi devorator, înfometat de cunoaștere și de creație poetică, înțeleasă de Nichita Stănescu în strânsă relație cu senzorialul, așa cum se autodefinie în unul din interviuri: „Am inventat poezia ca pe un organ al evoluției simțurilor omului.” Remarcăm astfel că actul de creație pentru Nichita Stănescu presupune și un proces firesc de „devorare”, prin imaginea dinților și a gurii, a tot ce vede în afara sa, integrând semnificații ontologice ipostazelor poetice.

Pe de altă parte, „poetul se definește nu numai prin idealurile lui estetice, dar și prin raportul pe care îl stabilește cu lucrurile”, afirma Eugen Simion în volumul II al lucrării citate, întrebându-se ce este poezia, „dacă nu o definiție ideală a lucrurilor?”. Tot prin privire se poate realiza distanțarea eului de obiectul cunoașterii, cel privit, căpătând sensuri, lumini și forme noi, dând naștere ochiului interior, la Nichita Stănescu exprimat prin „lăuntru ochi”, de inspirație eminesciană: „dară ochiu-nchis afară, înlăuntru se deșteaptă” (*Scrisoarea a III-a*). Însă, dacă vizionarismul eminescian propune recrearea realității, la Nichita Stănescu poate institui realitatea („Mi-am întins privirea și ea a întâlnit un copac/ și el a fost.” *Enghidu*), iar la Nicolae Dabija este clarviziune, vedere în viitor („Dar ce am văzut cu ochiu-al-treilea ieri/ va fi doar mâine cu adevărat.” – *Ochiul al treilea*).

Imaginea „ochiului al treilea” dabijian a fost asociată și cu „ochiul” din *Elegia oului, a noua* din volumul *11 elegii* (1966), operă care prezintă o viziune coerentă despre filosofia lirică a poetului. Tema căutării, dorința întregului, sentimentul claustrării în interiorul unui ou, metafora vieții care sugerează imposibilitatea zborului, prin fixarea la condiția limitativă a puiului din ou, încorsetat în „coaja vieții”, toate acestea se desprind din versurile stănesciene: „Într-un ou negru mă las încălzit/ de așteptarea zborului locuind în mine;/ stă unul lângă altul, nedezlipit,/ sinele lângă sine. Sentimentul unei aripi îmi curge-n spinare,/ *senzația de ochi* își caută o orbită.” (*Elegia oului, a noua*) [6]. Sentimentul limitei, al neputinței de desprindere de material, de corpul uman este exprimat și în următoarele versuri ale poemului: „Sinele” încearcă din „sine” să iasă/ *ochiul din ochi*, și mereu/ însuși pe însuși se lasă/ ca o neagră ninsoare, de greu.”. Ne este sugerată imaginea unei lumi carceră, văzută ca un șir nesfârșit de *ouă* concentrice, ca o matrioșcă rusească, păpușa din lemn care conține mai multe asemenea păpuși de dimensiuni diferite în interiorul ei, sau ca în chitul din *Iona* lui Marin Sorescu, burțile peștilor din interior nepermițându-i să iasă la lumină. Metafora „senzația de ochi” trimite cu gândul la lipsa vederii în profunzime, la simulacru, la o superficialitate a privirii. Totul este doar o senzație, o stare iluzorie, în afara realității. Ieșirea „ochiului din ochi”, din materia realului este însă imposibilă. Eul trăiește starea apăsătoare a damnatului, care devine o „neagră ninsoare”. Tentația ieșirii sinelui din sine este o recunoaștere a unui „complex al lui Iona”, în viziunea lui Corin Braga, mergând pe urmele Ștefaniei Mincu, așa cum am semnalat și eu mai sus. „Obsesia rupturii” din ciclul elegiilor, cum o prezintă Eugen Simion, o putem identifica și la Nicolae Dabija, dar cu o altă semnificație: „Amețitor, amețitor se-nvârt în jurul meu/ lucrurile văzute cu al treilea ochi.” (*Ochiul al treilea*). Poetul din Chișinău, prin „ochiul al treilea”, reușește să se desprindă de real și să se refugieze „în tainele sufletului, poetizând universul și zeificându-și, cumva profetic, trăirile, prin transferul în transcendent”, după cum afirmă Liviu Chiscop [7].

Mențiuni ale influenței lui Nichita Stănescu asupra congenerului său de peste Prut, Nicolae Dabija, face și criticul Victor Crăciun, remarcând ipostaze lirice care scapă „ascunderii în tușe expresive descinse din Nichita Stănescu”, în prefața lucrării sale *Dabija Nicolae. La est de vest*. Nici nu putea să fie altfel, de vreme ce poetul român era cunoscut și citit pe ascuns de către pasionații de poezie de la Chișinău, cărțile lui strecurându-se în partea stângă a Prutului în mod clandestin, prin intermediul turiștilor care veneau de la Odessa, Moscova, Cernăuți, orice legătura cu România fiind interzisă în perioada Moldovei sovietizate. Nicolae Dabija se declara prieten al lui Nichita Stănescu, prin faptul că a pus la dispoziție și altora „volumele sale într-o vreme când literatura română era interzisă la noi, când a rosti numele marilor poeți români era un tabu” [8]. În realitate, cei doi poeți s-au cunoscut în 1976, când Nichita Stănescu a venit la Chișinău împreună cu criticul și istoricul literar Mircea Tomuș, cu ocazia evenimentului „Zilele Literaturii Sovietice”, și a fost primit „ca un zeu”, conform relatărilor din cronica vremii. Au rămas memorabile cuvintele rostite de Nichita Stănescu: „Am făcut cel mai lung drum din viața mea: de acasă – acasă”, într-o epocă în care rostirea cuvântului „acasă” pentru a uni cele două maluri ale Prutului reprezenta un act de mare curaj, chiar și pentru autorul care își cere „Dreptul la timp”. Întâlnirea cu Nichita Stănescu l-a impresionat profund pe Nicolae Dabija, care relata ulterior despre atitudinea dezinvoltă și autentică a poetului de la București: „Uimea prin comportamentul său de o sinceritate singulară, pur și deschis, fiindu-le tuturor aproape. El nu avea mască. El era firesc.” [9, p. 21-22].

Nu doar în țară Nichita Stănescu este cunoscut ca un mare poet, ci și dincolo de Prut, unde opera sa este citită și apreciată la nivel maxim. Literații sunt marcați de „metafizica realului în poetica stănesciană și de fizica emoțiilor” (Nicolae Manolescu), iar debutanții, precum Nicolae Dabija, îl iau drept model și confirmă devenirea lor poetică prin contribuția creației marelui poet neomodernist. Amintindu-și de perioada debutului său, Nicolae Dabija susține influența lui Nichita Stănescu asupra liricii românești prin această valoroasă afirmație: „a nichitastănescizat poezia de pe ambele maluri de Prut” [10]. În antologia de versuri *Mulțumesc pentru că te iubesc* a lui Nicolae Dabija, apărută la editura „Bestseller” cu un an înainte de moartea autorului, regăsim o poezie dedicată lui Nichita Stănescu, intitulată *Poem* [11, p. 270]. În cea de-a doua strofă este proiectată imaginea poetului în nemurire, folosind o expresie colocvială, simplă, dar cu o semnificație profundă în context. Ipostază histrionică a creatorului, dedublat prin cuvintele sale, este inedită, în asociere cu valorile morale ale adevărului exprimat prin negație, ceea ce conferă o forță mai mare mesajului. Cuvintele (*sufleorul*) sunt înfrățite cu adevărul și au rolul de a exprima în mod autentic stările contradictorii ale eului scindat între *dor* și *plictis*: „Poetul nu se are cu moartea de bine./ urăște neadevărul – acest actor/ care-și poartă pretutindeni sufleorul cu sine/ ca să-i spună dacă s-a plictisit/ sau i-i dor...” (*Poem*). Ultima strofă face trimitere la opera poetului, cu o vibrație de lumină, care sporește înțelegerea lucrurilor, a lumii, iar îndemnul final, adresat confratelui său de peste Prut, exprimă puritatea și bucuria scrisului, mărturisirea începuturilor lui Nicolae Dabija, care recunoaște în Nichita Stănescu pe mentorul său în lirism, prospețimea nealterată de timp a operei maestrului: „Mai întâi în poemele lui se face zi,/ apoi de pe lucruri se-mprăștie ceața./ În cămașă albă-mbrăcat ar trebui/ să scrii, și numai dimineața!” (*Poem*, Nicolae Dabija). Versurile citate mă duc cu gândul la lucrarea lui Eugen Simion, *Dimineața poezilor*.

Deși sunt multe poezii cu titluri identice sau parțial identice (*De dragoste, Eminescu, Poezia* etc.), scrise de cei doi poeți, care par a intra într-un dialog pe aceeași temă, mă voi opri la cele două texte cu similarități evidente, *Necuvintele* de Nichita Stănescu și *Precuvintele* lui Nicolae Dabija. Aceste două arte poetice, care prezintă viziunea autorilor despre poezie și forța ei creatoare, intră într-un dialog inedit prin jocul cuvântului cu necuvântul.

Academicianul Mihai Cimpoi remarcă, în eseul său despre creația poetică a lui Nicolae Dabija, *Drumul (invers) spre logos*, scris imediat după moartea poetului în 2021, faptul că „peisajele sufletului” (poeziile) anunțau de la început „pornirea coperniciană” de a răsturna actul creativ în poezie. „Po(i)etica inversiei”, văzută de critic drept un principiu de aplicarea spontană a talentului său poetic, definește creația lui Nicolae Dabija pe tot parcursul vieții sale și este exprimată fidel în versurile începutului de drum: „Nu poetul născocesc cuvintele, ci cuvintele născocesc/ îl caută pe poet” (*Aceste peisaje ale sufletului*). Asemănat, în prima etapă a creației sale, cu versurile lui

Nichita Stănescu, pentru care poezia înseamnă și *necuvinte* – tăcere, iar la Nicolae Dabija arta lui Euterpe sau a Melpomenei, așa cum apare la Horatius (*laude cinge volens, Melpomene, comam*), reprezintă *precuvintele*, logosul începuturilor, ziditor de lume: „Există o stare de dinaintea cuvintelor,/ pe care profeții și azi/ o-m-part ca pe o bucată de pâine/ să nu moară de foame.” (*Precuvintele*). Printr-o îmbinare iscusită a formulei tradiționale cu cea modernă, Nicolae Dabija reușește, în acest poem de maximă sugestivitate și forță a lirismului, să îmbogățească arta cuvântului prin arta tăcerii, proiectându-ne într-un spațiu originar, cel al precuvintelor, al începuturilor ancestrale ale lumii („din vremile când cuvintele declanșau lumi,/ când trăiau poeți visați de cuvinte...”) care a existat, după Mihai Cimpoi, înainte de apariția literaturii. Este inspirat, probabil, de versetul din Biblie „La început era Cuvântul” (Ioan 1:1), Cartea Cărților la care de multe ori apelează Dabija pentru a-și tălmăci gândurile și stările interioare pe hârtie, creând opere alese. Pentru poetul din stânga Prutului, *precuvântul* „nu este decât Logosul, principiul și cuvântul divin originar, fiul lui Dumnezeu, Verbul către care își ține drumul poetul”, crede academicianului M. Cimpoi, iar versurile poetului susțin această idee pe deplin: „Ca-n anul UNU – CUVÂNTUL”, pe care Nicolae Dabija îl cheamă ca să pulseze sub mâna sa „ca o tânără fiară, fără să știu nici eu prea bine ce are de gând:/ să se lase-mblânzit/ sau, lăcomos, să mă sfășie”, intuindu-i forța. Astfel, cuvântul se lasă supus prin măiestria artistului, împlânzitorul de cuvinte, sau îl supune pe creator și îl determină să îl slujească. Imaginea fiarei sălbatice prezentată sub mai multe chipuri, care atacă, dar, în același timp, oferă o nouă percepție asupra lumii și a sinelui, o identificăm și în cunoscutul poem al lui Nichita Stănescu *Leoaică tânără, iubirea*, considerat cel mai frumos poem de dragoste, pentru a surprinde și a ilustra sentimentul rege, coborât pe pământ, printre oameni, în chip de leoaică. Actul creației este de natură divină pentru poeții care știu să folosească *precuvintele*, cuvintele primordiale, care au însămânțat lumea, prin inspirație poetică și har. Ele reprezintă *obiectele și întâmplările*, de inspirație stănesciană, constituind firescul existenței, și conferă puteri magice demiurgului: „A scrie cu precuvinte – e ca și cum/ ai scrie cu înseși/ obiectele și întâmplările; tu ai declanșa sorii și tu i-ai stinge.”

Volumul *Necuvintele* (1969) al lui Nichita Stănescu ne înfățișează un mit nou, al comunicării prin (ne)cuvinte, al cărui creator este însuși poetul. Pentru autor, poezia nu mai este o artă a cuvântului, ci a necuvântului, pe care îl găsește adecvat poeziei pentru a face transferul de la material la imaterial, prin redescoperirea semnelor și simțurilor arhaice, a logosului, așa cum apare și la Nicolae Dabija. Lirismul său trece dincolo de cuvânt și creează necuvântul, pe care îl ridică la rang de artă, iar el, artistul, devine un restaurator al limbajului poetic. Poezia *Necuvinte*, din *Un pământ numit România* (1969), devine o operă cu caracter programatic, „alcătuiind o versiune modernă a mitului biblic al genezei”, în opinia lui Gheorghe Glodeanu [12]: „Visez acel laser lingvistic/ care să taie realitatea de dinainte,/ care să topească și să străbată/ prin aura lucrurilor.” Prezentă de la începutul poeziei, metafora „laser lingvistic” are încărcătura instrumentului nou, restaurator de lumi cu care să se ajungă la cuvântul dinainte, primordial, la *logos*, cu aceeași semnificație și în poezia lui Nicolae Dabija. Eul liric dorește să dizolve realitatea și să ajungă la esența primordială a cuvântului divin, pentru a-l utiliza în recrearea unei lumi mai simple, alcătuite din idei clare și lucruri firești, fără interpretări și nuanțe complexe: „Acel cuvânt îl visez care a fost la începutul lumilor lumii/ plutind prin întuneric și despărțind/ apele de lumină,/ născând pești în ape și născând/ ape și lumini în lumină,/ născând pești în ape și născând/ ape și lumini în lumină.../ Visez acel laser lingvistic/ care să taie realitatea de dinainte,/ care să smulgă întruna luminii/ partea ei de apă și pești” (*Necuvinte*, din volumul *Un pământ numit România*).

Volumul de poezii intitulat *Necuvintele* însumează poezii simple, originale, cu un caracter ludic, care evidențiază ingeniozitatea și spiritul artistic neconvențional al poetului. În poezia respectivă, Nichita Stănescu realizează comunicarea între poet și lumea vegetală, creându-se dedublarea ființă-arbore, care ajung la o asimilare reciprocă, o absorbție a vegetalului în om și a omului în vegetal: „El a întins spre mine o frunză ca o mână cu degete./ Eu am întins spre el o mână ca o frunză cu dinți./ El a întins spre mine o ramură ca un braț./ Eu am întins spre el brațul ca o ramură./ El și-a înclinat spre mine trunchiul/ ca un măr... Eu am trecut prin el./ El a trecut prin mine./ Eu am rămas un pom singur./ El/ un om singur...” (*Necuvintele* din volumul omonim) [13].

Comunicare umană cu dublul său vegetal este abolită, autorul apelând la o *metacomunicare* pentru a face transferul de la vegetal la uman și invers, realizând un straniu act de magie, *necuvintele*. Se creează, astfel, o lume dintr-o nouă perspectivă decât cea obișnuită, prin percepția unor senzații diferite, prin redescoperirea semnelor și senzațiilor ancestrale, dintr-o lume a *precuvintelor*. Identificăm și o convenție proprie de scriere, începând fiecare vers cu majusculă și repetând ideile din nevoia de a sugera invenția sa lexicală, dar și semantică, punând versurile față în față, ca într-o oglindă, până la contopirea totală a ființei cu pomul. Această libertate totală de creație îl determină pe Nicolae Manolescu să constate că „*Necuvintele* lui Nichita Stănescu nu sunt altceva decât cuvinte în deplină libertate” [14, p. 1018], iar poetul a valorificat această libertate pentru a exprima tainele cunoașterii dincolo de realitatea tangibilă, folosind abstracțiuni, paradoxuri și paradigme neconvenționale și inventând noi cuvinte și necuvinte. Eugen Simion, exegetul care a cercetat opera lui Nichita Stănescu, dedicându-i peste 200 de pagini, considera că *Necuvintele* a construit un model de poezie metalingvistică, fapt evidențiat și de creația lui Nicolae Dabija.

În concluzie, extinzând aprecierea pe care o face Eugen Simion lui Nichita Stănescu și asupra lui Nicolae Dabija, îndrăznesc să afirm că ambii poeți sunt poate spiritele cele mai libere ale literaturii noastre, care se întâlnesc în poezie prin *estetica tăcerii*, în care cuvântul devine necuvânt pentru a se întoarce „spre Logos, spre acel punct genezic, spre precuvinte, adică acolo unde «poemul își inventează poetul»”, cum ne arată academicianul Mihai Cimpoi în studiul critic citat anterior.

Bibliografie:

1. CISTELECAN, Alexandru. *Dicționarul esențial al scriitorilor români*. București: Albatros, 2000.
2. CIMPOI, Mihai. *Orfismul structural*. În: *Nicolae Dabija în două oglinzi critice*. M. CIMPOI și T. CODREANU. Târgoviște: Bibliotheca, 2022.
3. CIMPOI, Mihai. *O istorie deschisă a literaturii române din Basarabia*. București: Fundația Națională pentru Știință și Artă, 2009.
2. 4. STĂNESCU, Nichita. *Înființare*. Disponibil: <https://www.poezie.ro/index.php/poetry/13899485/%C3%8Enfiin%C8%9Bare> [accesat 2024-08-25].
3. SIMION, Eugen. *Nichita Stănescu*. În: *Scriitori români de azi*, ediția a II-a. Disponibil: <https://pdfcoffee.com/nichita-stanescu-6-pdf-free.html/> [accesat 2024-08-24]
4. STĂNESCU, Nichita. *Elegia oului, a noua*. Disponibil: https://www.nichitastanescu.eu/opere/elegii/elegia_oului_a_noua.html [accesat 2024-08-28].
5. CHISCOP, Liviu. *Podul de flori. Consubstanțialitate ideatică-stilistică în creația poetică a lui Nicolae Dabija*. Bacău: Alma Mater, 2022.
6. CREȚU, Lili. *Nichita despre basarabeni, basarabeni despre Nichita*. În: *Apostolul*. 2020, martie. Disponibil: <https://www.slineamt.ro/apostolul/cronica-literara/nichita-despre-basarabeni-basarabeni-despre-nichita/> [accesat 2024-07-21].
7. DABIJA, Nicolae. *În 1976, cand mă tutuiam cu zeii: [omagiul poetului Nichita Stănescu]*. În: *Literatura și Arta*. 1993, 25 martie.
8. CRISTESCU, Mariana. *Poetul este ca și soldatul*. În: *Cuvântul liber*. 022, 14 decembrie. Disponibil: <https://www.cuvantul-liber.ro/468839/poetul-este-ca-si-soldatul/> [accesat 2024-07-23].
9. DABIJA, Nicolae. *Mulțumesc pentru că te iubesc*. Chișinău- București: Bestseller, 2020.
10. GLODEANU, Gheorghe. *Nichita Stănescu – patru decenii de postumitate*. În: *Vatra*. 2023, 18 octombrie. Disponibil: *Nichita Stănescu – patru decenii de postumitate (VI) | (revistavatra.org)* [accesat 2024-07-23].
11. STĂNESCU, Nichita. *Necuvintele*. Disponibil: <https://poetii-nostri.ro/nichita-stanescu-necuvintele-poezie-id-760/> [accesat 2024-08-25].
12. MANOLESCU, Nicolae. *Istoria critică a literaturii române*. Pitești: Paralela 45, 2008.